

Diversificación en Sistemas de Café

CALENDARIOS PRODUCTIVOS

Investigación realizada en el marco del proyecto "Asesorando Estrategias de Diversificación en Sistemas de Café de Pequeños Productores en Mesoamérica", con el apoyo de la Fundación AGROPOLIS en el marco de De Avenir Programme.

Fotografía de patio diversificado

Mano de obra

♀ Mujeres ♂ Hombres

F Familia

Terminos claves

Trashumancia en apicultura: Movimiento de colmenas de una localización geográfica a otro lugar donde haya disponibilidad de néctar o polen para las abejas.

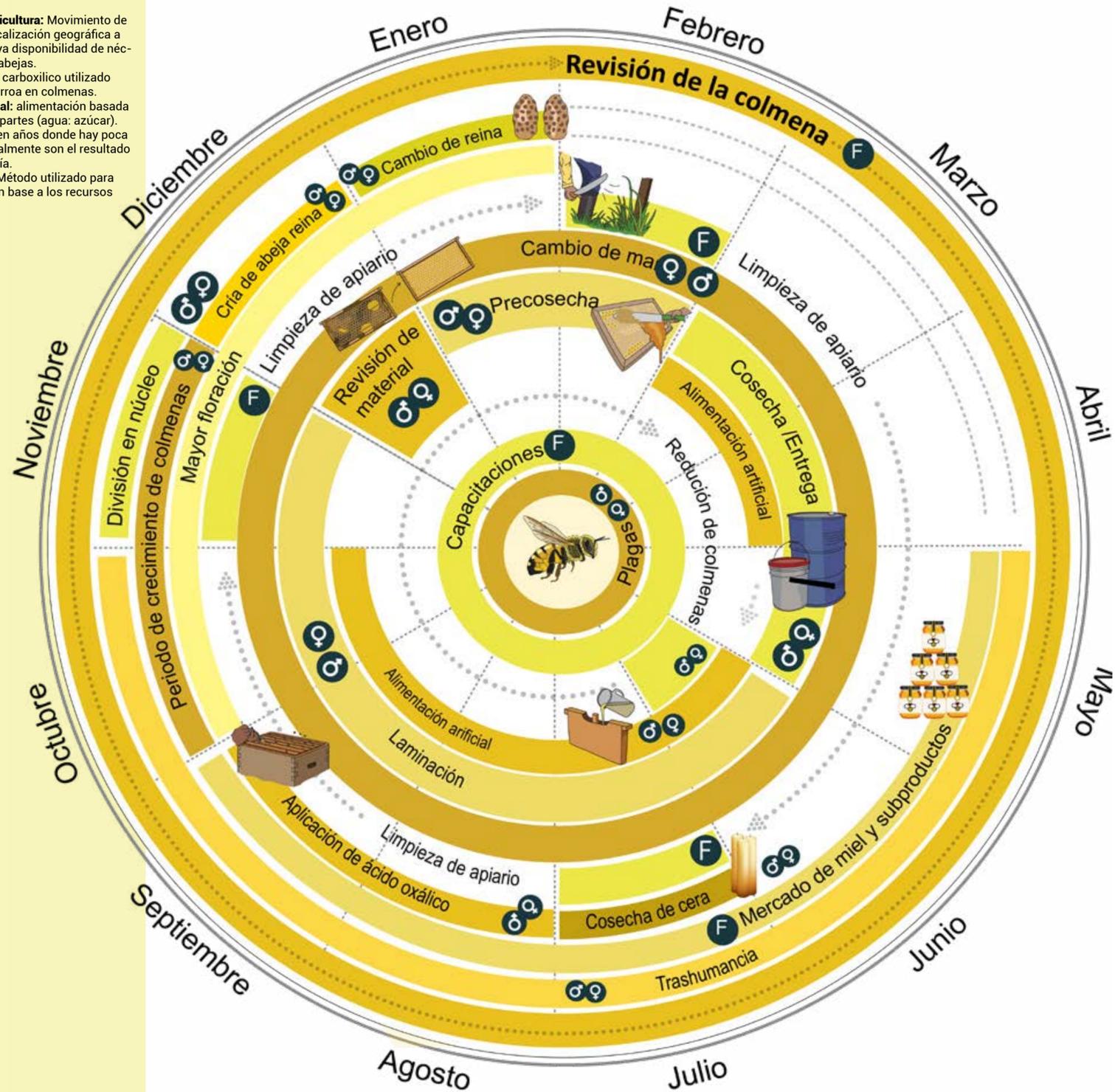
Ácido oxálico: ácido carboxílico utilizado para el control de varroa en colmenas.

Alimentación artificial: alimentación basada en una razón de 1:2 partes (agua: azúcar). Esta práctica se da en años donde hay poca floración, que generalmente son el resultado de periodos de sequía.

División en núcleo: Método utilizado para multiplicar apiario en base a los recursos vivos existentes.

Calendario Apícola

Con enfoque de género

2023

Enero						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Febrero						
L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

2023

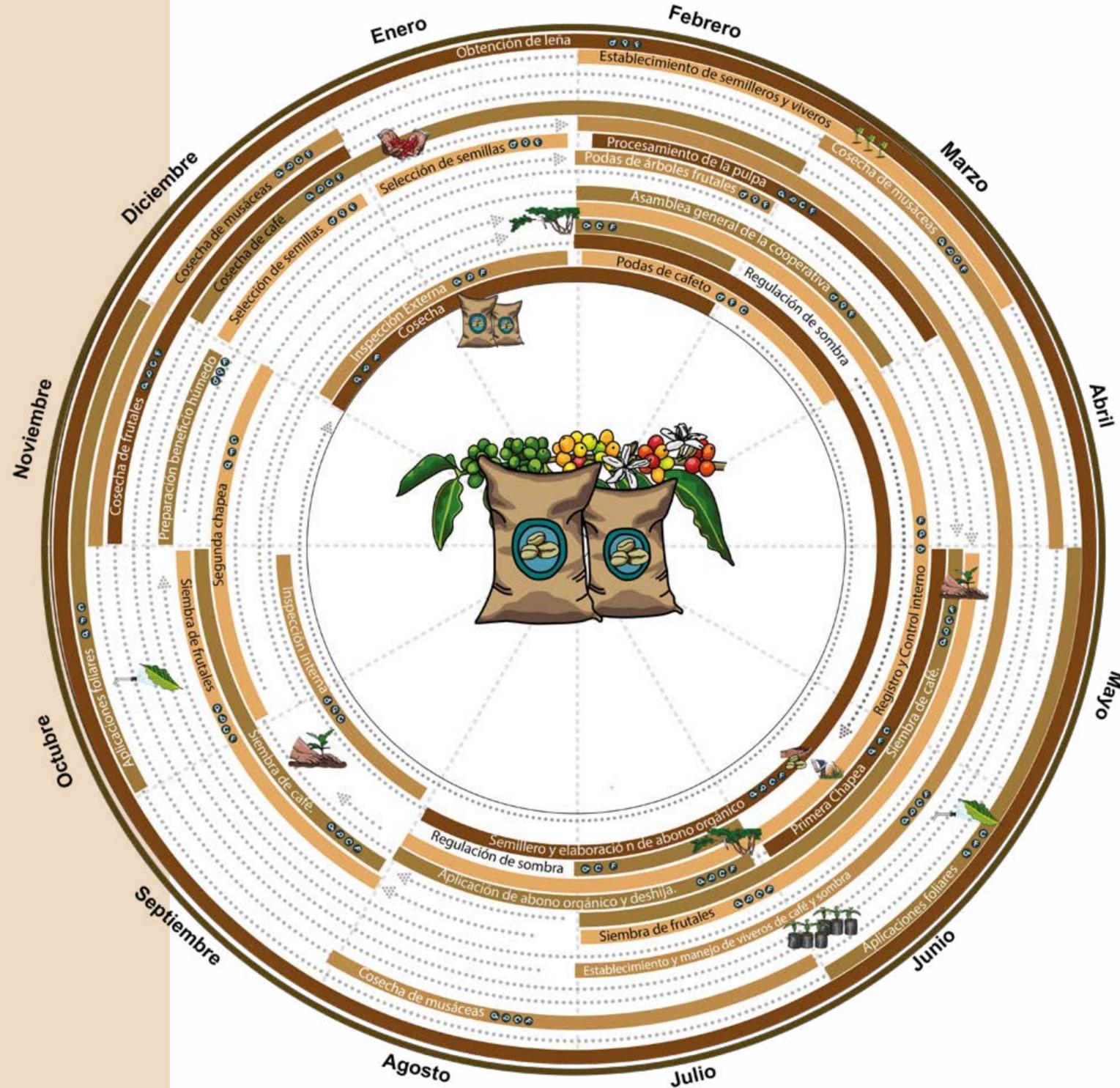
Marzo						
L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Abril						
L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

- Mano de obra
- ♀ Mujeres
  - ♂ Hombres
  - F Familia
  - C Mano de obra contratada

Calendario Café Diversificado

Con enfoque de género

2023

Mayo						
L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Junio						
L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

2023

Julio						
L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Agosto						
L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

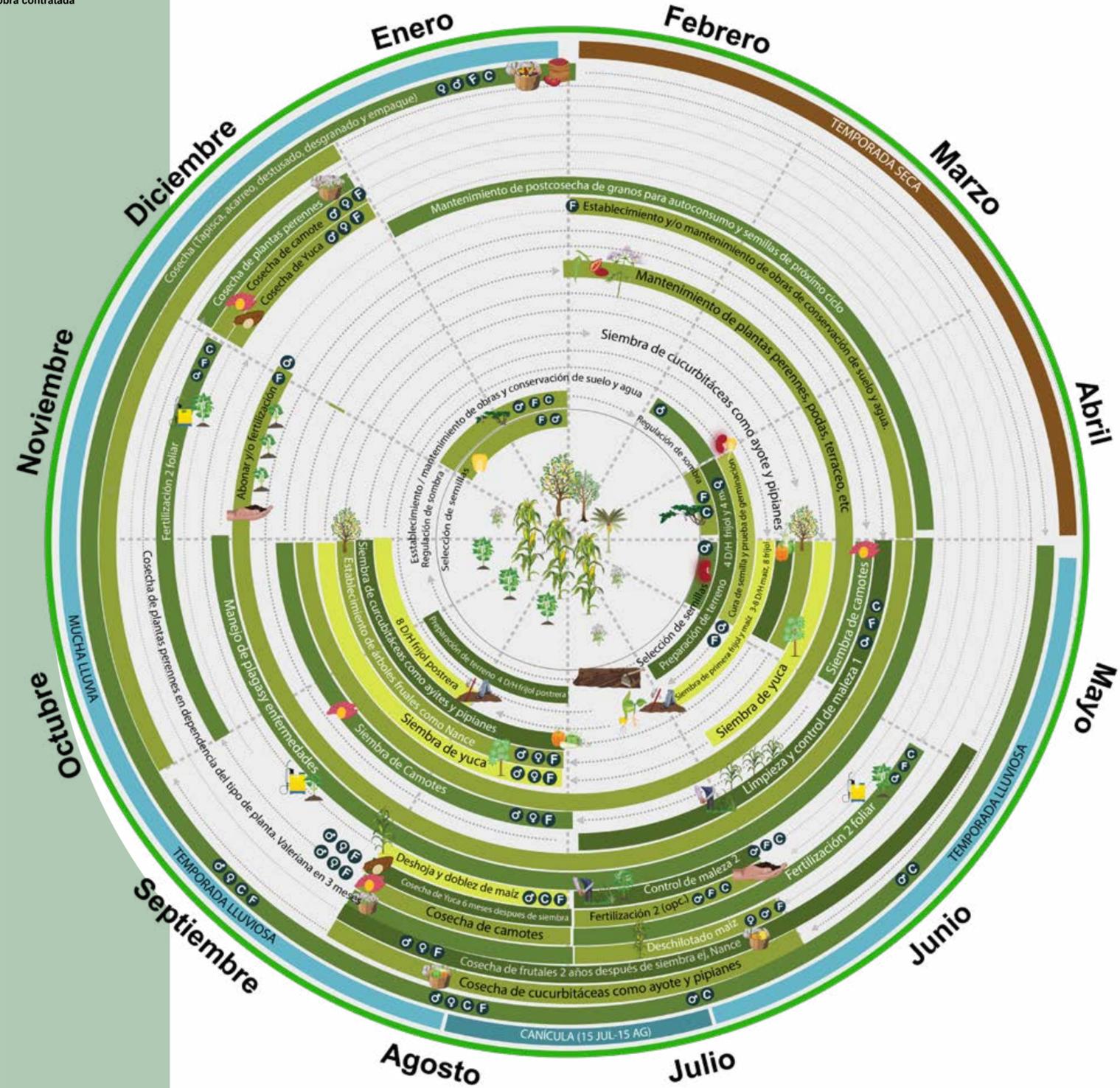
Mano de obra

- M Mujeres
- H Hombres
- F Familia
- C Mano de obra contratada

Calendario Milpa

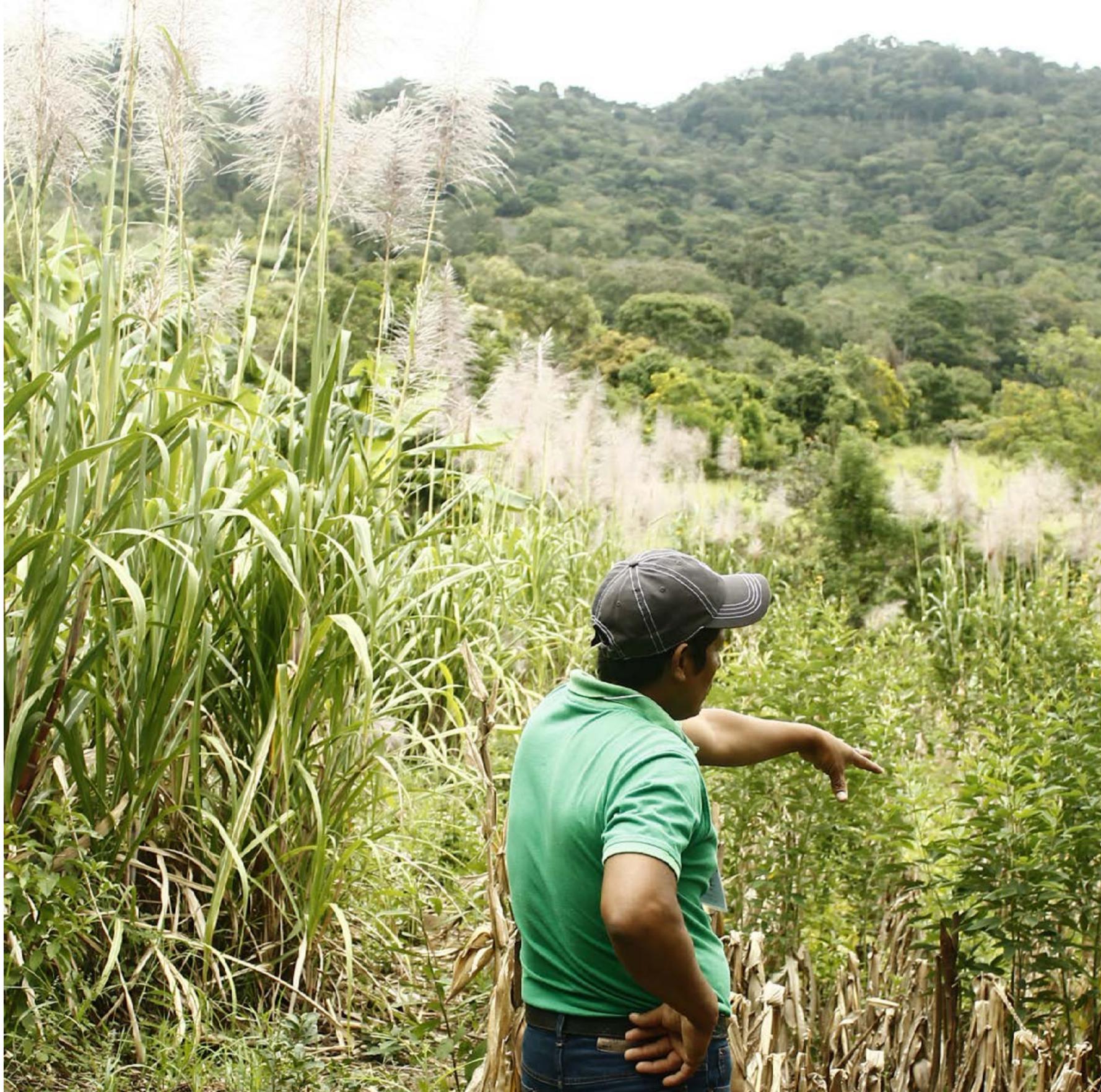
Con enfoque de género

2023

Septiembre						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Octubre						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

2023

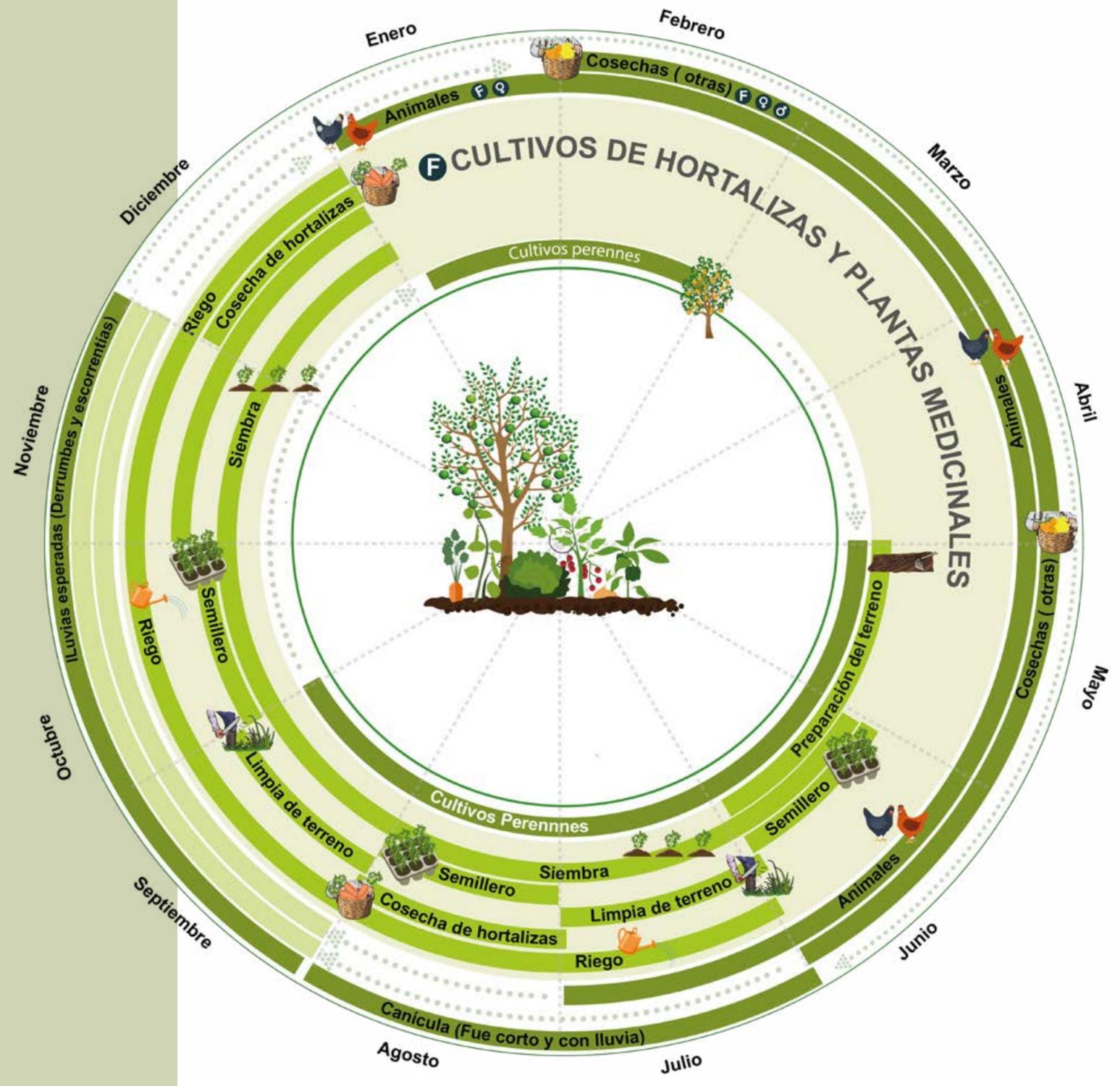
Noviembre						
L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Diciembre						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Mano de obra
 ♀ Mujeres   ♂ Hombres
 F Familia

Calendario Patio Diversificado Con enfoque de género

Diversificación en Sistemas de Café

CALENDARIOS PRODUCTIVOS

Investigación realizada en el marco del proyecto "Asesorando Estrategias de Diversificación en Sistemas de Café de Pequeños Productores en Mesoamérica", con el apoyo de la Fundación AGROPOLIS en el marco de De Avenir Programme.

Créditos: Ilustraciones de Daniela Olimón, Diseño y diagramación: Helen Judith Hernández Blandón,
Fotografías: PRODECOOP, UNA y ASDENIC Estelí-Nicaragua 2022
Gracias por apoyo adicional al National Science Foundation Grant \$ (BCS 2117976)